

MEDIÁLNÍ REPREZENTACE UKRAJINSKÉ KRIZE VE VYSÍLÁNÍ ČRO

*Analýza objektivity a vyváženosti
vybraných pořadů odvysílaných ČRo v období od 1. 1. do 30. 10. 2015*

Český rozhlas

Mgr. Filip Rozsival, Mgr. Zdeněk Dytrt

15. 6. 2016

ZADÁNÍ A CÍL ANALÝZY

- ◊ **Zadání**
- ◊ Jak stanice ČRo 1 - Radiožurnál a ČRo Plus v období 1. 1. 2015 až 31. 10. 2015 zpracovaly téma krize na východě Ukrajiny a její ohlasy a dopady.
- ◊ Tématem tzv. ukrajinské krize se zde rozumí také podtémata mezinárodní politiky ve vazbě na Ukrajinu a na zahraničněpolitické zakotvení České republiky, ukrajinské vnitřní politiky, ruské vnitřní politiky s vazbou na Ukrajinu, rusko-českých a ukrajinsko-českých vztahů a ekonomických souvislostí.
- ◊ **Cílem analýzy** bylo popsat, nakolik si ČRo počínal v souladu s povinnostmi média veřejné služby uvedenými v *Zákoně 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu* a v *Kodexu Českého rozhlasu* s ohledem na hlavní úkoly veřejné služby v oblasti rozhlasového vysílání vážící se zejména k problematice:
 - ◊ a) poskytování **objektivních, ověřených**, ve svém celku **vyvážených** a **všestranných** informací pro svobodné vytváření názorů
 - ◊ b) působení ČRo coby **fóra pro veřejnou diskusi**, v níž je možno vyjadřovat **široké spektrum názorů a hledisek**

TEORETICKÁ VÝCHODISKA

- ⟨ **Agenda setting** (McCombs, Shaw)
- ⟨ **Mediální rámce** (Entmann)
- ⟨ **Stereotypizace** (Pickering)
- ⟨ **Objektivita a vyváženost** (Westerstahl)

VÝZKUMNÉ OTÁZKY

- **HVO: Postupoval Český rozhlas při pokrývání ukrajinské krize ve sledovaném období v souladu s povinnostmi média veřejné služby uvedenými v Zákoně 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu a v Kodexu Českého rozhlasu?**

- **Kvantitativní analýza**
 - **A/** Jaký prostor poskytl Český rozhlas ve svém vysílání ve sledovaných pořadech a ve zvoleném období problematice tzv. ukrajinské krize?
 - **B/** Odpovídá kvantitativní reprezentace jednotlivých tematických agend, hlavních aktérů a informačních zdrojů vyváženému přístupu k hlavním stranám konfliktu?
 - **C/** Objevuje se v analyzovaných příspěvcích hodnotící (favorizující či defavorizující) přístup k hlavním aktérům konfliktu?

- **Kvalitativní analýza**
 - **D/** Dopouštěli se kmenoví žurnalisté ČRo v re-prezentaci tématu ukrajinské krize věcných či profesních pochybení?
 - **E/** Jakým způsobem se tato pochybení promítala vůči hlavním aktérům ukrajinské krize?

VÝZKUMNÝ SOUBOR

1) ČRo 1:

- ◊ **Hlavní zprávy ČRo 1 – Radiožurnál** (zprávy i publicistická část relace), 18.00 –18.30, každý všední den v období **1. 1. - 30. 10. 2015**, kombinace kvantitativní a kvalitativní analýzy

2) ČRo Plus:

- ◊ **Názory a argumenty**, 1. 2. - 30. 4. 2015, kvalitativní analýza
- ◊ **Pro a proti**, 1. 2. - 30. 4. 2015, kvalitativní analýza
- ◊ **Den podle**, 1. 2. - 30. 4. 2015, kvalitativní analýza

VÝZKUMNÉ METODY

- ◊ Explorativní obsahová analýza (Kimberley, Neuendorf)
- ◊ Kvalitativní obsahová analýza (Kimberley, Neuendorf), doplněná o metodu interpretativního čtení (Kronick)

- ⌋ **Definice analytické jednotky – 2 typy analytických jednotek**
- ⌋ 1. základní analytická jednotka - **příspěvek**, který tematizoval problematiku tzv. ukrajinské krize (v širším pojetí)
- ⌋ 2. Dalším typem použitým v kvalitativní analýze byla **promluva / výrok profesionálního komunikátora** (moderátora, reportéra, komentátora) a jeho **komunikační chování**.
- ⌋ **Výběr analyzovaných jednotek**
 - ⌋ 1. prvostupňová rešerše na základě výskytu klíčových slov
 - *Ukrajina, ukrajinský, Kyjev, Donbas, Majdan, separatisté, Krym, Rusko, ruský, Moskva, Putin, sankce*
 - ⌋ 2. vyřazení mimotematických příspěvků / promluv
 - ⌋ 3. vstup do analýzy
- ⌋ **Analýza prezentuje závěry vyčerpávajícího šetření**

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

Metoda analýzy

- ◊ Výzkumné období:
 - ◊ 1. ledna 2015 – 31. října 2015

- ◊ Vybrané pořady:
 - ◊ **Hlavní zprávy**
 - ČRo 1 Radiožurnál, všední dny v 18:00 (zprávy i publicistická část relace).

- ◊ Výzkumná metoda:
 - ◊ explorativní obsahová analýza

Operacionalizace jednotlivých úrovní výzkumu:

- ◊ příspěvek:
 - téma příspěvku
 - stopáž v sekundách
 - typ příspěvku (žánrové členění)
 - počet příspěvků a jejich distribuce v čase

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

Metoda analýzy

- ◊ téma:
 - kontext (lokální, domácí nebo mezinárodní)
 - tematické rámce obsahové agendy
 - hodnocení (favorizace / defavorizace)

- ◊ mluvčí a aktéři
 - typ mluvčího
 - čistá stopáž promluvy
 - národní, profesní a stranická identifikace mluvčího
 - přítomnost hodnotících soudů mluvčích vůči jednotlivým aktérům.

- ◊ Metoda výběru analyzovaných příspěvků:
 - ◊ V celku odvyšiláných příspěvků jsme pomocí relevantních klíčových slov vyhledávali jednotky tematizující problematiku ukrajinské krize.
 - ◊ Bylo identifikováno 246 příspěvků, z nichž jsme následně vyloučili ty, v nichž se klíčová slova neobjevovala ve vazbě na ukrajinskou krizi.
 - ◊ Výsledných 163 příspěvků jsme podrobili kvantitativní analýze.

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

podíl analyzovaných příspěvků na celkové stopáži

- ⌋ *A/ Jaký prostor poskytl Český rozhlas ve svém vysílání ve sledovaných pořadech a ve zvoleném období problematice tzv. ukrajinské krize?*

	zpravodajství	publicistika	celkem
podíl příspěvků na celkové stopáži Hlavní zprávy ve stanoveném období	3 %	18 %	9 %

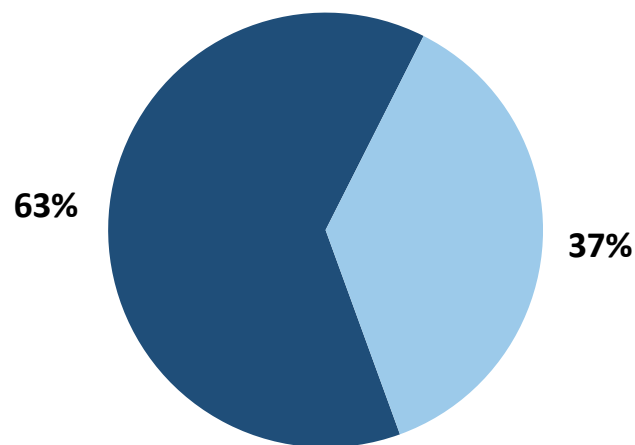
- ⌋ **Příspěvky s tématem ukrajinské krize tvořily necelou desetinu celkové stopáže vysílání ve sledovaném období (9 %).** Silněji bylo toto téma zastoupeno v publicistice (18 % celkové stopáže publicistických pořadů) oproti zpravodajství (3 %).

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

zastoupení zpravodajství a publicistiky

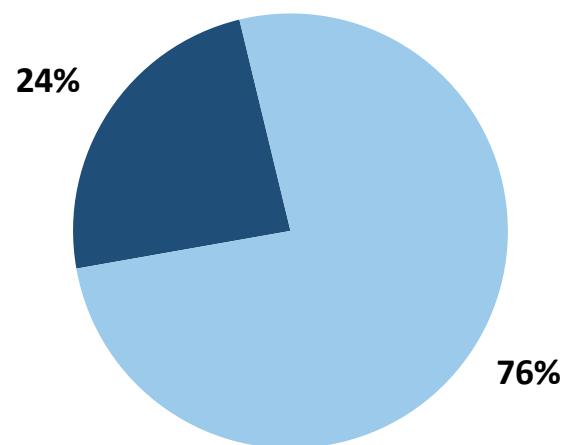

POČET PŘÍSPĚVKŮ

■ zpravodajství ■ publicistika

PODÍL NA CELKOVÉ STOPÁŽI

■ zpravodajství ■ publicistika

- ☞ Z hlediska počtu příspěvků převažují v analyzovaném souboru zpravodajské jednotky (63 %), z hlediska podílu na celkové stopáži dominuje publicistika (76 %).

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

Pozice tématu v rámci příspěvků

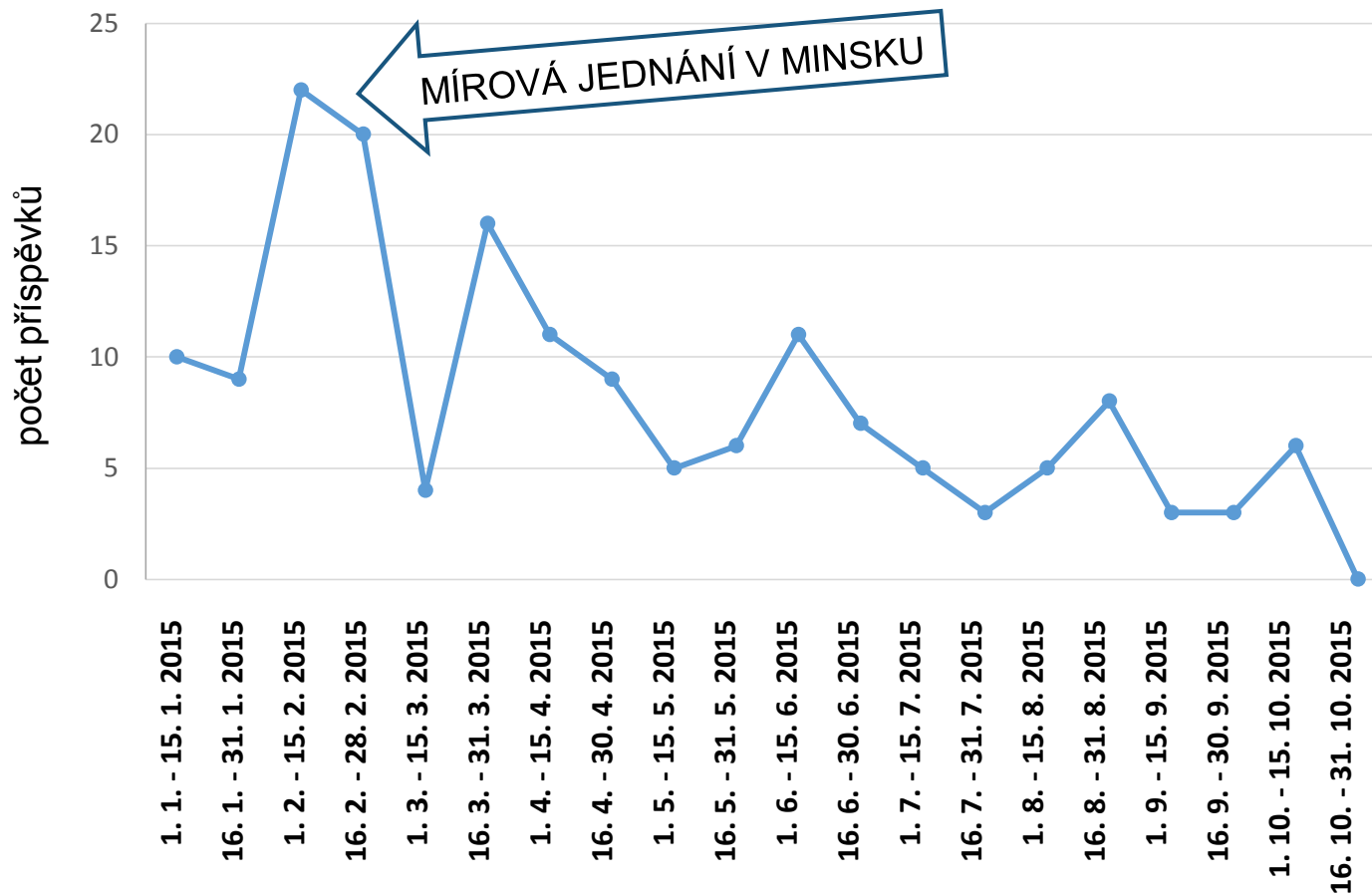
- ☞ **hlavní téma** – téma ukrajinské krize tvoří hlavní agendu příspěvku
- ☞ **vedlejší téma** – téma je pojednáno v rámci jiné agendy (např. energetiky)
- ☞ **okrajová zmínka** – téma je pouze krátce zmíněno

pozice tématu	zpravodajství	publicistika	celkem
	v %	v %	v %
hlavní téma příspěvku	63 %	47 %	57 %
vedlejší téma příspěvku	27 %	33 %	29 %
okrajová zmínka	10 %	20 %	13 %
celkem	100 %	100 %	100 %

- ☞ Téma ukrajinské krize mělo ve sledovaných příspěvcích různou pozici. V nadpoloviční většině celkového počtu případů představovalo hlavní téma, jemuž se příspěvek věnoval. Pozici hlavního tématu měla krize spíše ve zpravodajství než v publicistice.

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

Časová osa výskytu tématu

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

Nejčastěji uplatňované tematické rámce

- ◁ *B/ Odpovídá kvantitativní reprezentace jednotlivých tematických agend, hlavních aktérů a informačních zdrojů vyváženému přístupu k hlavním stranám konfliktu?*

Tematické rámce – homogenní a navzájem odlišné jednotky, které shrnují obsahovou agendu analyzovaných příspěvků.

tematické rámce	počet	v %
boje na Ukrajině	23	14 %
zhoršení bezpečnostní situace, obavy z ruské agrese a války	17	10 %
nevojenské prosazování ruských zájmů v zahraničí	10	6 %
protiruské sankce a jejich důsledky	10	6 %
česká zahraniční politika v souvislosti s ukrajinskou krizí	9	6 %
možnost dodání výstroje a výzbroje Ukrajině	9	6 %
mírová jednání, Minský summit	9	6 %
politické, ekonomické a společenské dění na Ukrajině	8	5 %
ruské sankce a embargo vůči Západu	8	5 %
ruské vojenské aktivity v zahraničí	8	5 %
<i>ostatní</i>	52	31 %

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

Nejčastěji uplatňované tematické rámce

- Nejčastěji uplatňovaným tematickým rámcem byly boje či bojové akce. Desetina příspěvků byla rámována obavami ze zhoršení bezpečnostní situace v regionu, z vojenské agrese Ruska na Ukrajinu či do jiných zemí a z potenciálního válečného konfliktu.
- Analýza nejčastěji užívaných tematických rámců indikuje, že agenda části příspěvků měla negativní vyznění vůči Rusku. Tyto rámce byly ovšem využívány k pokrývání aktuálně existujícího zpravodajské agendy, pouze na základě popsané analýzy tematických rámců tedy nelze učinit závěry o porušení objektivity a vyváženosti.

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

Informační zdroje ČRo

informační zdroje ČRo - zpravodajství i publicistika	v %
ukrajinské zdroje	19 %
ruské zdroje	17 %
české zdroje	14 %
zdroje z EU a jejích členských zemí	13 %
zástupci separatistů	10 %
zdroje z mezinárodních organizací (OSN, OBSE, MMF)	6 %
ostatní zdroje	21 %
celkem	100 %

- Ukrajinské a ruské zdroje byly citovány zhruba ze stejnou frekvencí, zdroje ze separatistických regionů byly využívány méně.
- Ve zpravodajské části byly častěji využívány ukrajinské zdroje – příspěvky referovaly o dění a bojových akcích na ukrajinském území. Publicistika se častěji opírala o zdroje z Ruska a EU, dění bylo zasazováno do mezinárodního kontextu.

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

Promluvy v analyzovaných příspěvcích

- ☪ **Mluvčí** – osoba, jejíž promluva v příspěvku přímo zazněla, ať živě nebo ze záznamu.

typ mluvčího	zpravodajství	publicistika	celkem
politik	72 %	34 %	53 %
expert, novinář	6 %	54 %	30 %
představitel instituce, organizace	13 %	9 %	11 %
občan, obyvatel (vox populi)	4 %	2 %	3 %
voják, účastník boje	4 %		2 %
celkem	100 %	100 %	100 %

- ☪ V nadpoloviční většině promluv byli mluvčími politici, především ve zpravodajství. V publicistické části se častěji než politici ke slovu dostali experti a novináři.

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

Národnost mluvčích

ZPRAVODAJSTVÍ

země	počet	v %
ČR	40	43 %
Ukrajina	19	20 %
Rusko	12	13 %
separatisté	5	5 %
USA	4	4 %
Francie	2	2 %
Německo	2	2 %
Nizozemsko	2	2 %
Řecko	2	2 %
Polsko	1	1 %
Rakousko	1	1 %
celkem	93	100%

PUBLICISTIKA

země	počet	v %
ČR	82	85 %
Rusko	5	5 %
Ukrajina	3	3 %
USA	2	2 %
Dánsko	1	1 %
Lotyšsko	1	1 %
Nizozemsko	1	1 %
celkem	96	100%

CELKEM

země	počet	v %
ČR	122	65 %
Ukrajina	22	12 %
Rusko	17	9 %
USA	6	3 %
separatisté	5	3 %
Nizozemsko	3	2 %
Francie	2	1 %
Německo	2	1 %
Řecko	2	1 %
Dánsko	1	1 %
Lotyšsko	1	1 %
Polsko	1	1 %
Rakousko	1	1 %
celkem	189	100 %

- ⤿ Dvě třetiny mluvčích jsou české národnosti. podíly mluvčích z Ukrajiny a Ruska jsou zhruba vyrovnané – 12 % a 9 %, ve zpravodajství mírně převažují Ukrajinci.

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

Valence příspěvků vůči jednotlivým zemím

◁ C/ Objevuje se v analyzovaných příspěvcích hodnotící (favorizující či defavorizující) přístup k hlavním aktérům konfliktu?

◁ Valence příspěvku – přítomnost hodnotícího soudu v příspěvku (pozitivní x negativní x neutrální)

země / region	negativní	pozitivní	neutrální	bez valence	celkem
Rusko	18 %	1 %	65 %	15 %	100 %
separatisté	5 %	1 %	29 %	65 %	100 %
Ukrajina	1 %	1 %	78 %	20 %	100 %
ČR	1 %	1 %	28 %	71 %	100 %
USA		1 %	18 %	81 %	100 %
Velká Británie			3 %	97 %	100 %
Německo		1 %	16 %	83 %	100 %
Francie			10 %	90 %	100 %
EU			18 %	82 %	100 %

◁ Převážná většina příspěvků nenese pozitivní nebo negativní valenci vůči jednotlivým zemím, angažovaným v ukrajinské krizi. **V případě Ruska zaznamenáváme nezanedbatelný podíl negativní valence.**

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

Valence příspěvků vůči jednotlivým zemím

- ⌋ Jedná se o příspěvky tematizující boje na Ukrajině a roli Ruska v nich, obavy z ruské agrese, protiruské sankce a jejich širší souvislosti nebo působení ruské propagandy. Jde tedy o prezentaci informací, majících negativní vyznění vůči Rusku, z níž nelze učinit závěr o porušení vyváženosti.

KVANTITATIVNÍ ANALÝZA

Shrnutí

- **Tématu ukrajinské krize poskytoval Český rozhlas prostor v průběhu celého sledovaného období** ve zpravodajské i v publicistické části Hlavních zpráv. Pro nadpoloviční většinu příspěvků, která se tématu věnovaly, představovala ukrajinská krize hlavní téma. Frekvence příspěvků reagovala na aktuální dění související s tímto tématem.
- **Převažujícím tematickým rámcem bylo zpravodajství o průběhu bojů** v oblasti. Významněji byl zastoupen i rámec obav ze zhoršení bezpečnostní situace, z pokračující ruské agrese a možné války. **Část použitých tematických rámců má negativní vyznění vůči Rusku**, jde ovšem především o pokrývání existující zpravodajské agendy.
- **Zdroje z obou stran konfliktu byly využívány se zhruba stejnou frekvencí**, bylo využito širokého spektra různých typů zdrojů. Podíly mluvčích ukrajinské a ruské národnosti, kteří v příspěvcích vystoupili, byly přibližně vyrovnané.
- Převážná většina příspěvku nesla neutrální valenci vůči zemím, které se v ukrajinské krizi angažovaly. **Vůči Rusku byla ovšem v necelé pětině příspěvků přítomna negativní valence.**

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

- ◊ V rámci kvalitativní analýzy jsme se zaměřili na identifikaci a popis profesních faulů a pochybení kmenových novinářů ČRo.
- ◊ Cílem bylo zjistit, zda ***došlo k porušení objektivity vysílání vztahující se k tématu ukrajinské krize porušováním profesních pravidel ze strany kmenových novinářů ČRo.***
- ◊ **VÝZKUMNÉ OTÁZKY**
 - ◊ ***D/ Dopouštěli se kmenoví žurnalisté ČRo v re-prezentaci tématu ukrajinské krize věcných či profesních pochybení?***
 - ◊ ***E/ Jakým způsobem se tato pochybení promítala vůči hlavním aktérům ukrajinské krize?***

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

◁ Oblasti profesních pochybení sledované v rámci analýzy

- **nekorektní interpretace** (např. zkreslování, zveličování...)
- **sugestivní otázky** (vkládání odpovědi do samotné otázky)
- **informační nepřípravenost a/nebo věcná nepřesnost** na straně moderátora /komentátora/ reportéra ČRo
- **nepřesné odkazování na zdroj** (odkaz na zdroj neuveden nebo uveden nepřesně)
- **neschopnost moderátora korigovat “fauly”** (např. zesměšňování či užití vulgarizmů) na straně diskutujících
- **neschopnost diskuzi soudcovat**
- **neovládnutí emocí moderátora / reportéra ČRo** (ironie, sarkasmus, zesměšňování)
- **zjevné projevy moderátora/ reportéra ČRo de/favorizující zemi/stranu/ politika** nebo politický/ hodnotový proud
- **nekorektní interpretace dat VVM** nebo jiných údajů/statistik
- **neoddělování faktů a názorů** (pouze u zpravodajství)
- **stereotypizace** národů, etnik či jiných skupin

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

VÝZKUMNÝ SOUBOR

ČRo 1:

- ◁ **Hlavní zprávy ČRo 1 – Radiožurnál** (zprávy i publicistická část relace), 18.00 –18.30, každý všední den v období **1. 1. - 30. 10. 2015**

ČRo Plus:

- ◁ **Názory a argumenty**, 1. 2. - 30. 4. 2015
- ◁ **Pro a proti**, 1. 2. - 30. 4. 2015
- ◁ **Den podle**, 1. 2. - 30. 4. 2015

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Hlavní zprávy ČRo 1 v 18 hod.

- ⌋ Zkoumáno: **211 vysílání**
- ⌋ **163 příspěvků**, které akcentují téma ukrajinské krize
- ⌋ **pochybení pouze v 8 příspěvcích**

Profesní chyba	Zpravodajská část	Publicistická část	Celkem
D/ nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj neuveden nebo uveden nepřesně)	2	5	7
I/ neoddělování faktů a názorů (pouze u zpravodajství)	1	0	1

⌋ **ILUSTRACE IDENTIFIKOVANÝCH CHYB**

⌋ **Nepřesné zdrojování**

- ⌋ „Na východě země se mezitím intenzívně bojuje. Separatisté prý obklíčili ukrajinské vojáky ve městě Debalceve, které leží na strategickém místě mezi Luhanskem a Doněckem.“ (publicistická část, 30. 1., čas: 23:20)

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Pro a proti

- ⌋ Diskuzní pořad se širokým záběrem témat, v němž diskutují vždy dva hosté, kteří hájí opačný názor. Pořad vysílá ČRo Plus denně v pondělí až pátek, stopáž 30 minut.
- ⌋ Moderují: Renata Kalenská, Lucie Vopálenská a Tomáš Pavlíček.
- ⌋ Zkoumáno: **64 vysílání pořadu**
- ⌋ téma ukrajinské krize: v 15 vysíláních – **4x hlavní, 4x vedlejší** (7x okrajová zmínka)
- ⌋ **moderátorská pochybení: 15**

Profesní chyba/faul	Počet výskytů
Sugestivní otázky (vkládání odpovědi do samotné otázky)	3
Nepřesné odkazování na zdroj, používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem	6
Neschopnost korigovat “fauly”, kterých se diskutující dopouštěli	2
Neschopnost diskuzi soudcovat	2
Neovládnutí emocí moderátora (ironie, sarkasmus, zesměšňování)	1
Defavorizace mluvčích, postojů, názorových pozic ze strany moderátora	1

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Pro a proti

ILUSTRACE IDENTIFIKOVANÝCH CHYB

- ⌋ **Nepřesné odkazování na zdroj, používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem**
- ⌋ *„Média informují o tom, jak ruská strana nenaplní dohodu o příměří, plní ji ale Kyjev?“ (2. 2., čas: 1:13)*
- ⌋ *„Pane Černý, objevuje se názor, že...“*
- ⌋ *„Já se ptám, protože jsem o tom mluvila s běžnými Ukrajinci a oni tvrdí, že přesně toto je jeho plán.“ (23. 2., čas: 28:40)*
- ⌋ **Sugestivní otázky**
- ⌋ *„Pane Mášo, jak konkrétně umožňuje válka oligarchům bohatnout na celém konfliktu?“ (2. 2., čas: 11:50)*

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Den podle

- Publicistický pořad, ve kterém moderátorské osobnosti a jejich hosté komentují a glosují události dne i další témata. Jde o autorský pořad, živě moderovaný proud, rozhovory, reportáže, komentáře, kterým udává tón osobnost u mikrofonu. Každý den pořad moderuje jedna osobnost. Pořad vysílá ČRo Plus denně v pondělí až pátek, stopáž 50 minut.
- Zkoumáno: **64 vysílání pořadu**
- téma ukrajinské krize: **v 28 příspěvcích / moderátorských promluvách**
- Profesní pochybení kmenových žurnalistů ČRo: 23**

Profesní chyba/faul	Výskyt (počet)
nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...) na straně pracovníka ČRo	1
sugestivní otázky (vkládání odpovědi do samotné otázky)	5
informační nepřípravenost a/nebo věcná nepřesnost na straně pracovníka ČRo	2
nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj neuveden nebo uveden nepřesně)	11
neovládnutí emocí moderátora/komentátora/reportéra ČRo (ironie, sarkasmus, zesměšňování)	1
zjevné projevy moderátora/komentátora/reportéra ČRo de/favorizující zemi/stranu/ politika nebo politický/hodnotový proud	2
stereotypizace národů, etnik či jiných skupin	1

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Den podle

ILUSTRACE IDENTIFIKOVANÝCH CHYB

Stereotypizace

- „Ty jsi jako stálý zpravodaj Českého rozhlasu kdysi v Rusku dlouho působil a ruskou mentalitu dobře znáš. Nakolik se v Rusech podle tvého soudu sváří takové to přirozené puzení k rozpínavosti, jehož jsme teď svědky, s na druhou stranu pochopitelným strachem z velké války?“ (moderátor, 2. 3., čas: 22:30)

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Názory a argumenty

- Publicistický pořad, jehož hlavní těžiště tvoří komentáře a analýzy aktuální politické situace. Do pořadu přispívá kromě kmenových redaktorů také celá řada známých komentátorů, politologů a sociologů, včetně renomovaných novinářů z prestižních médií.
- Pořad denně vysílá ČRo Plus, v pondělí až pátek se stopáží 30 minut, v sobotu a v neděli činí stopáž pořadu 50 minut (diskuzní kulatý stůl).
- Zkoumáno: **89 vysílání pořadu**
- téma ukrajinské krize: v pozici hlavního tématu v **87 příspěvcích a 7 debatách**
- Profesní pochybení kmenových žurnalistů ČRo: 19**

Profesní chyba/faul	Výskyt (počet)
sugestivní otázky	1
informační nepřipravenost a/nebo věcná nepřesnost na straně pracovníka ČRo	2
nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj neveden nebo uveden nepřesně)	8
neschopnost moderátora korigovat "fauly" (např. zesměšňování či užití vulgarizmů) ze strany mluvčích	1
neovládnutí emocí moderátora/komentátora/reportéra ČRo (ironie, sarkasmus, zesměšňování)	1
zjevné projevy moderátora/komentátora/reportéra ČRo de/favorizující zemi/stranu/ politika nebo politický/hodnotový proud	2
nekorektní interpretace dat VVM nebo jiných údajů/statistik	4

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Souhrnná analýza profesních pochybení

Profesní chyba/faul	Hlavní zprávy v 18 hodin	Pro a proti	Den podle	Názory a argumenty	Celkem
výskyt tématu ukrajinské krize v pořadu	V 163 příspěvcích	v 8 debatách	v 28 příspěvcích	87 příspěvků + 7 debat	--
nepřesné odkazování na zdroj	7	6	11	8	32
sugestivní otázky	-	3	5	1	9
zjevné projevy kmenového žurnalisty ČRo de/favorizující zemi/stranu/ politika nebo politický/hodnotový proud	-	1	2	2	5
informační nepřipravenost a/nebo věcná nepřesnost na straně pracovníka ČRo	-	-	2	2	4
nekorektní interpretace dat VVM nebo jiných údajů/statistik	-	-	-	4	4
neschopnost moderátora korigovat "fauly" (např. zesměšňování či užití vulgarizmů) ze strany mluvčích	-	2	-	1	3
neovládnutí emocí moderátora /reportéra ČRo (ironie, sarkasmus, zesměšňování)	-	1	1	1	3
neschopnost soudcovat diskuzi	-	-	2	-	2
nekorektní interpretace (např. zkreslování)	-	-	1	-	1
neoddělování faktů a názorů (pouze u zpravodajství)	1	-	-	-	1
stereotypizace národů, etnik či jiných skupin	-	-	1	-	1
Celkem	8	13	25	19	65

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Souhrnná analýza profesních pochybení

- ⤿ *E/ Jakým způsobem se profesní pochybení promítala vůči hlavním aktérům ukrajinské krize?*

Země/aktér, ke které se chyba vztahuje	Počet chyb	%
Rusko	31	47 %
Ukrajina	12	18 %
Proruští separatisté	8	12 %
ČR, domácí kontext	4	6 %
USA	3	5 %
Polsko	1	2 %
Evropa	1	2 %
NATO	1	2 %
<i>Popis dění, situace bez vazby na konkrétního aktéra</i>	6	9 %

Poznámka: v několika případech bylo pochybení přiřazeno více aktérům.

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Souhrnná analýza profesních pochybení

- U všech hlavních aktérů se v rámci identifikovaných profesních pochybení nejčastěji vyskytuje problém nepřesného či nedostatečného zdrojování.
- V případě Ruska pozorujeme častější výskyt defavorizačních a ironických či sarkastických projevů ze strany kmenových žurnalistů ČRo, převaha je však velmi mírná.

Profesní chyba/faul	Rusko	Ukrajina	separatisté	Celkem
nepřesné odkazování na zdroj	15	8	5	28
sugestivní otázky	3	2	1	6
defavorizace	3			3
informační nepřipravenost a/nebo věcná nepřesnost na straně pracovníka ČRo	3		1	4
neovládnutí emocí (ironie, sarkasmus, zesměšňování)	2	1		3
nekorektní interpretace dat VVM nebo jiných údajů/statistik	1	1		2
neoddělování faktů a názorů (pouze u zpravodajství)	1		1	2
nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...)	1			1
neschopnost moderátora korigovat "fauly"	1			1
stereotypizace národů, etnik či jiných skupin	1			1
Celkem	31	12	8	51

HLAVNÍ ZÁVĚRY

A/ Jaký prostor poskytl Český rozhlas ve svém vysílání ve sledovaných pořadech a ve zvoleném období problematice tzv. ukrajinské krize?

- ◊ Téma ukrajinské krize bylo ve sledovaném období **ve vysílání ČRo trvale přítomno**, věnovala se mu **zejména publicistická část** Hlavních zpráv. Nadpoloviční většina příspěvků se krizi věnovala jako svému hlavnímu tématu. Distribuce příspěvků věnovaných této agendě se během sledovaného období měnila v závislosti na aktuálním dění.
- ◊ Lze konstatovat, že ČRo **se ve sledovaném období problematice ukrajinské krize kontinuálně věnoval**, frekvence výskytu příspěvků s tímto tématem reflektovala vývoj situace

HLAVNÍ ZÁVĚRY

B/ Odpovídá kvantitativní reprezentace jednotlivých tematických agend, hlavních aktérů a informačních zdrojů vyváženému přístupu k hlavním stranám konfliktu?

- ◊ **Nejčastěji uplatňovanými tematickými rámci obsahové agendy byly vedle informací o bojových akcích na východě Ukrajiny také zhoršení bezpečnostní situace, obavy z ruské agrese a z války.** Vyskytly se také rámce nevojenského prosazování zájmů Ruska v zahraničí (pomocí propagandy nebo aktivit tajných služeb) a protiruských sankcí a jejich důsledků.
- ◊ **Podíl ukrajinských a ruských zdrojů byl přibližně vyrovnaný,** s podobnou frekvencí vystupovali mluvčí ukrajinské a ruské národnosti.
- ◊ **Šířka spektra využitých zdrojů poukazuje snahu ČRo o prezentaci rozsáhlého spektra informací a postojů k danému tématu.**
- ◊ **Analýza neindikuje narušení vyváženého přístupu k prezentaci hlavních aktérů.**

HLAVNÍ ZÁVĚRY

C/ Objevuje se v analyzovaných příspěvcích hodnotící (favorizující či defavorizující) přístup k hlavním aktérům konfliktu?

- ⟨ **Většina příspěvků vykazuje neutrální valenci** vůči jednotlivým aktérům konfliktu.
- ⟨ **U příspěvků tematizujících roli Ruska v konfliktu ovšem pozorujeme výraznější zastoupení negativní valence**, což je dáno prezentací zpravodajských informací s negativním vyzněním vůči tomuto subjektu.
- ⟨ Tato valenční nerovnováha tedy **nezakládá důvod konstatovat porušení neutrálního přístupu** k jednotlivým aktérům.

HLAVNÍ ZÁVĚRY

D/ Dopouštěli se kmenoví žurnalisté ČRo v medializaci dané kauzy věcných či profesních pochybení?

- ☞ Souhrnná analýza profesních pochybení kmenových žurnalistů ČRo ukázala, že nejčastěji se vyskytujícím pochybením bylo **nejasné zdrojování prezentovaných informací**.
- ☞ **V jednotkách výskytů** se dále objevují sugestivně laděné dotazy, ztráta neutrality a de/favorizační projevy, věcné nepřesnosti na straně kmenových žurnalistů ČRo a nekorektní prezentace výsledků výzkumů veřejného mínění.
- ☞ Identifikované prohřešky mají **charakter individuálních pochybení a nedosahují četnosti ani intenzity, na základě kterých by bylo možno hovořit o porušení principu objektivního a nestranného informování posluchačů v celku analyzovaných vysílání daných pořadů**.

HLAVNÍ ZÁVĚRY

E/ Jakým způsobem se tato pochybení promítala vůči hlavním aktérům ukrajinské krize?

- U všech hlavních aktérů se v rámci identifikovaných profesních pochybení nejčastěji vyskytuje problém nepřesného či nedostatečného zdrojování.
- Souhrnná analýza promluv, spadajících do kategorie profesních pochybení, ukázala, že profesní pochybení se **častěji vztahují k Rusku jako aktéru ukrajinského konfliktu**.
- V případě Ruska pozorujeme **častější výskyt defavorizačních a ironických či sarkastických projevů ze strany kmenových žurnalistů ČR**.
- Identifikované rozdíly však dosahují pouze **marginálních četností** v celku všech analyzovaných jednotek a **nezakládají důvod ke konstatování systematické defavorizace Ruska**.

HLAVNÍ ZÁVĚRY

Postupoval Český rozhlas při pokrývání ukrajinské krize ve sledovaném období v souladu s povinnostmi média veřejné služby uvedenými v Zákoně 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu a v Kodexu Českého rozhlasu?

- Analýza ukázala, že i přes dílčí pochybení identifikovaná v kvalitativní analýze lze konstatovat, že si Český rozhlas při reprezentaci tématu ukrajinské krize v celku zkoumaných pořadů počínal v souladu se svými povinnostmi danými Zákonem a Kodexem.

DĚKUJEME ZA POZORNOST

OTÁZKY